

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

**Оксана ТИХОВСЬКА
Ольга ПИСКАЧ**

**Методичні рекомендації до курсу
«ВИРОБНИЧА (ПЕДАГОГІЧНА) ПРАКТИКА
В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ
ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

Ужгород 2024

Методичні рекомендації до курсу «**Виробнича (педагогічна) практика в закладах фахової передвищої освіти**» для здобувачів вищої освіти галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) освітньої програми «Українська мова і література». Ужгород, 2024. 33 с.

Укладачі:

Тиховська О.М., доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури
Пискач О.Д., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови

Рецензенти:

Венжинович Н. Ф., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови
Кузьма О.Ю., кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української літератури

Рекомендовано до друку вченою радою філологічного факультету
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол № 11 від 28 червня
2024 року.

© Тиховська О.М., 2024 р.

© Пискач О.Д., 2024 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2024 р.

ЗМІСТ

Мета і завдання практики.....	4
Зміст педагогічної практики за модулями і темами.....	10
Перелік звітної документації здобувача-практиканта.....	13
Індивідуальні завдання для проходження практики.....	14
Орієнтовне календарне планування на період проведення педагогічної практики в закладах фахової передвищої освіти.....	15
Загальні вимоги до оформлення звіту, допуску до захисту практики.....	18
Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів проходження практики.....	18
Рекомендовані джерела інформації.....	22
Додатки	29

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета педагогічної практики в закладах фахової передвищої освіти передбачає закріплення знань, здобутих у процесі навчання, виявлення особистісних якостей, удосконалення набутих умінь і навичок у реальних умовах освітнього процесу; вивчення сучасного стану організації освітнього процесу в закладах фахової передвищої освіти та новаторського досвіду діяльності педагогів; удосконалення й поглиблення професійної компетентності магістрантів, залучення їх до проведення занять з української мови та літератури із застосуванням сучасних методів і форм організації освітнього процесу; формування умінь організації виховної роботи, використання різноманітних педагогічних технологій; проведення виховних заходів зі здобувачами освіти в закладах фахової передвищої освіти; застосування інноваційних технологій у реалізації виховної діяльності в закладах фахової передвищої освіти; ознайомлення із системою освітньої діяльності в закладі фахової передвищої освіти.

Відповідно до освітньої програми проходження практики сприяє формуванню в здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.

ЗК 4. Здатність планувати та управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати якість виконуваних робіт.

ЗК 5. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним.

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 7. Здатність розробляти та презентувати освітні проекти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети.

ЗК 10. Уміння працювати в команді, здатність до організації взаємодії в колективі.

ЗК 11. Готовність до безперервного навчання та оволодіння сучасними знаннями.

ЗК 12. Здатність до формування патріотичного світогляду, розуміння принципів розвитку суспільства, визначення власної громадянської позиції.

ФК 1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності.

ФК 2. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.

ФК 3. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

ФК4. Здатність до моделювання змісту навчання, формування в учнів ключових компетентностей та здійснення інтегрованого навчання.

ФК 5. Здатність використовувати ефективні шляхи мотивації учнів до саморозвитку, спрямовувати їх на прогрес і формувати у них обґрунтовану позитивну самооцінку.

ФК 6. Здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу.

ФК 7. Здатність забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

ФК 8. Здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності.

ФК11. Здатність застосовувати на практиці знання про принципи, методи та прийоми аналізу художнього тексту.

ФК12 Здатність застосовувати поглиблені знання із мовознавства та літературознавства для вирішення професійних завдань; вільно користуватися спеціальною термінологією.

ФК 13. Здатність використовувати сучасні методи й технології навчання української мови і літератури, доступно транслювати їх у площину навчальних предметів української мови та української літератури з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

ФК 14. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й створення зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і писемній формах, володіти методикою розвитку мовленнєвої компетенції учнів у процесі говоріння й підготовки творчих робіт.

ФК 18. Здатність виконувати професійну діяльність відповідно до стандартів якості.

2. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Українська мова і література» проходження практики повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, українського мовознавства та літературознавства, методики навчання української мови та літератури у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області.	РН1
Демонструє вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання тощо.	РН 2
Називає й описує основні принципи, функції, сучасні форми та методи управління освітньої діяльності, демонструє вміння планувати й управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати її якість.	РН 3
Формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність.	РН 4
Описує методику розробки освітніх проєктів, пояснює зміст та призначення їх етапів, аналізує спроможність управління процесом їх впровадження, прогнозує очікувані результати.	РН 5
Визначає і характеризує основні принципи, закони та методики науково-педагогічних досліджень; описує апарат науково-педагогічного дослідження, демонструє навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження.	РН 6
Визначає, аналізує та характеризує педагогічні інновації, демонструє вміння їх практичного застосування у професійній діяльності.	РН 7
Описує показники якості педагогічної діяльності, аналізує можливі впливи на них внутрішніх і зовнішніх чинників, визначає індивідуальні професійні потреби, шляхи покращення власної педагогічної майстерності, обирає ресурси для професійного розвитку впродовж життя.	РН 8

Демонструє уміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання.	РН 9
Називає і аналізує шляхи мотивації учнів до саморозвитку, демонструє вміння розробляти план практичної реалізації для формування адекватної позитивної самооцінки й я-ідентичності.	РН 10
Демонструє уміння забезпечувати конструктивну та безпечну взаємодію з учасниками освітнього процесу.	РН 11
Знає та дотримується умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.	РН12
Демонструє здатність діяти автономно і в команді.	РН13
Демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів.	РН14
Застосовує сучасні методики й технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в галузі викладання та навчання української мови і літератури.	РН17
Використовує сучасні технології навчання української мови і літератури, застосовуючи принципи диференціації та індивідуалізації.	РН 20
Уміє створювати зв'язні монологічні і діалогічні тексти в усній і писемній формах, володіє методикою формування мовленнєвої компетенції здобувачів освіти.	РН 21
Цінує різноманіття та мультикультурність світу й здатний керуватися у своїй освітній діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу та співробітництва.	РН23

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після проходження **«Педагогічної практики в закладах фахової передвищої освіти»**

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Продуктивно застосовує знання з психології та педагогіки, українського мовознавства та літературознавства, методики навчання української мови та літератури під час педагогічної практики в закладах фахової передвищої освіти.	РН1

Вправно використовує цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології під час підготовки до занять (лекцій, семінарів тощо).	RH2
Знає основні принципи, функції, сучасні форми та методи управління освітньої діяльності, розуміє специфіку планування й управління освітньою діяльністю, розробляє свою модель управління.	RH3
Знає основні проблеми у сфері освітньої діяльності, критичного їх аналізує, пропонує можливі шляхи їх вирішення.	RH4
Володіє методикою розробки освітніх проєктів, прогнозує їх впровадження та очікувані результати, аналізує власну спроможність управління освітнім процесом	RH5
Володіє методиками науково-педагогічних досліджень, застосовує навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження під час занять у закладах фахової передвищої освіти.	RH6
Використовує педагогічні інновації у професійній діяльності.	RH7
Прагне досягти високих показників якості педагогічної діяльності, визначає індивідуальні професійні потреби, розробляє шляхи покращення власної педагогічної майстерності, проходить навчання на освітніх онлайн-платформах.	RH8
Класифікує, упорядковує й узагальнює навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу в закладі фахової передвищої освіти та формування ключових компетентностей.	RH9
Вміє мотивувати учня/здобувача до саморозвитку, здатен розробити план практичної реалізації для формування адекватної позитивної самооцінки і я-ідентичності.	RH10
Здатен забезпечити конструктивну та безпечну взаємодію з учасниками освітнього процесу.	RH11
Дотримується умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.	RH12
Вміє працювати автономно і в команді.	RH13
Дотримується культури академічної доброчесності у власній діяльності та здатен формувати її в учнів.	RH14
Використовує сучасні методики й технології в освітньому процесі для успішного й ефективного навчання української мови і літератури; застосовує інформаційні технології.	RH17

Застосовує принципи диференціації та індивідуалізації в освітньому процесі, володіє сучасними технологіями навчання української мови і літератури.	RH20
Здатен створювати зв'язні монологічні й діалогічні тексти в усній і писемній формах, формує мовленнєву компетенцію здобувачів освіти.	RH21
Керується у своїй освітній діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу та співробітництва, усвідомлюючи різноманіття та мультикультурність світу.	RH23

3. БАЗИ ПРАКТИКИ

Відповідно до Положення про практику студентів Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» бази практики визначаються довгостроковим або короткостроковим договорами між університетом і закладами освітньої сфери всіх форм власності і є офіційною підставою для проходження практики здобувачів вищої освіти. Тривалість договорів погоджується договірними сторонами. Вона може визначатися на період практики або на термін до п'яти років із можливістю подальшої пролонгації на такий самий термін.

Здобувачі мають можливість завчасно самостійно пропонувати місце проходження практики за умови підписання короткострокового договору між університетом і закладом освіти.

Бази практики повинні мати всі умови для виконання здобувачами освіти плану практики. Керівники закладів фахової передвищої освіти зобов'язані забезпечити створення належних умов для проходження практики, дотримання правил і норм охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії відповідно до законодавства.

Закріплення здобувачів за базами практики та призначення керівників від кафедри оформлюється наказом ректора університету.

Розподіл здобувачів освіти заочної форми навчання оформлюється розпорядженням декана.

Базами педагогічної практики в закладах фахової передвищої освіти рекомендовано обирати коледжі ДВНЗ «УжНУ», а також коледжі Ужгорода та Мукачева.

Бази визначають відповідальний методист університету та керівники

практики від кафедр української мови та української літератури.

4. ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ ЗА МОДУЛЯМИ І ТЕМАМИ

Форма проведення педагогічної практики: очна (змішана, дистанційна).

МОДУЛЬ 1. ОРГАНІЗАЦІЙНА РОБОТА

Тема 1.1. Робота зі шкільною документацією.

Участь у настановній і підсумковій конференціях

Загальне знайомство з адміністрацією, педагогічним колективом закладу профільної та спеціалізованої середньої освіти, матеріальною базою і його традиціями. Ознайомлення з документацією, планом виховної роботи закладу, розкладом занять і роботи гуртків та спортивних секцій, традиціями. Ознайомлення із сайтом закладу профільної та спеціалізованої середньої освіти. Закріплення класу за здобувачем-практикантом і узгодження його плану роботи з планом виховної роботи куратора групи. Знайомство з адміністрацією закладу фахової передвищої освіти, ознайомлення з матеріалами сайту закладу освіти для з'ясування: історії, традицій, основних завдань і напрямів роботи, режиму роботи та матеріальної бази; кадрового складу педагогічного колективу і контингенту здобувачів освіти; особливостей організації освітнього процесу; напрямів і форм позааудиторної роботи (наявність органів самоврядування, осередків юнацьких громадських організацій, гуртків, секцій, творчих колективів); роботи методичного об'єднання кураторів і організації виховної роботи в закладі фахової передвищої освіти за поточний навчальний рік. Складання та затвердження індивідуального плану роботи з модуля «Психолого-педагогічна підготовка».

Тема 1.2. Ведення документації здобувача-практиканта

Складання індивідуального плану роботи здобувача-практиканта. Накопичення матеріалу і його узагальнення для написання психолого-педагогічної характеристики класу (спостереження, анкетування, вивчення продуктів діяльності, співбесіди). Написання психолого-педагогічної характеристики класу. Отримання консультацій від викладачів-методистів.

Оформлення звітної документації. Написання звіту роботи здобувача-практиканта. Презентація результатів практики на підсумковій конференції. Отримання підсумкової оцінки.

МОДУЛЬ 2. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА РОБОТА

Тема 2.1. Ознайомлення з педагогічним досвідом викладачів і кураторів груп

Ознайомлення із системою навчально-методичної роботи школи, науково-методичною проблемою, над якою працюють вчителі. Ознайомлення з Державним стандартом профільної середньої освіти, освітніми програмами за фахом підготовки студента. Ознайомлення з календарним планом роботи вчителя, його конспектами занять. Відвідування уроків у закріпленому класі за розкладом протягом першого тижня практики, учителів-новаторів, методистів, аналіз та обговорення цих уроків. Ознайомлення з портфоліо вчителів, їхніми блогами. Відвідування засідань методичних об'єднань учителів. Ознайомлення з досвідом роботи вчителів з обдарованими учнями, підготовкою до олімпіад, конкурсів МАН. Проходження курсів підвищення кваліфікацій вчителів (наприклад: EdEra, На урок, Всеосвіта, Всеукраїнська онлайн-конференція Піфагор тощо), за можливості підтвердити участь сертифікатом.

Тема 2.2. Методика підготовки й проведення занять

Розроблення й проведення пробних уроків з фаху підготовки здобувача. Отримання консультації від методиста з фаху підготовки здобувача, вчителя-предметника. Проведення самоаналізу пробних уроків. Розроблення плану-конспекту залікових уроків з фаху та їх проведення. Здійснення самоаналізу та взаємоаналізу залікових уроків. Написання протоколу обговорення залікового уроку. Відвідування залікових уроків здобувачів-практикантів та участь в обговоренні методики проведення таких уроків. Вивчення досвіду вчителів щодо підготовки старшокласників до зовнішнього тестування з навчальних предметів.

МОДУЛЬ 3. ВИХОВНА РОБОТА

Тема 3.1. Підготовка та проведення виховних заходів

у закладах фахової передвищої освіти

Ознайомлення з системою виховної роботи в закладах фахової передвищої освіти: напрями роботи, структура, нормативна документація, самоврядування, наявність наукових гуртків (*Додаток А*). Аналіз плану виховної роботи закладу профільної та спеціалізованої середньої освіти. Підготовка й проведення пробних виховних заходів, їх самоаналіз. Підготовка й проведення залікових виховних заходів, їх самоаналіз і взаємоаналіз. Обговорення залікового виховного заходу здобувача- практиканта, складання протоколу обговорення. Відвідування та участь в обговоренні залікових виховних заходів здобувачів- практикантів. Ознайомлення з результатами участі старшокласників у художній самодіяльності, шкільному самоврядуванні. Складання і проведення анкетування серед здобувачів фахової передвищої освіти з питань сформованості гнучких навичок, що є важливими для професії, якою оволодівають здобувачі закладу фахової передвищої освіти.

Підготовка методичної розробки виховної (кураторської) години професійного спрямування, у тому числі з формування гнучких навичок. Проведення заходу із запрошенням керівника з психолого-педагогічних дисциплін (дистанційно). Таймінг проведення заходу 20 хв. (*Додаток Б*). Здійснення самоаналізу виховної (кураторської) години професійного спрямування (аналіз процесу підготовки заходу, аналіз проведення заходу, аналіз результативності заходу) (*Додаток В*).

Тема 3.2. Вивчення колективу

Ознайомлення з громадським самоврядуванням і волонтерським рухом у закладах профільної та спеціалізованої середньої освіти. Вивчення міжособистісних взаємин у класі, ступеню згуртованості колективу, наявність угруповань, виявлення лідерів, аутсайдерів за відповідними методиками. Перевірка й консультування щодо написання студентами психолого-педагогічної характеристики класу.

МОДУЛЬ 4. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА

Знайомство з керівниками практики з психолого-педагогічного блоку, узгодження графіку консультативної підтримки та індивідуального виконання завдань практики на період практики. Складання індивідуального плану роботи

здобувача-практиканта з модуля «Психолого-педагогічна підготовка». Оформлення звіту про результати педагогічної практики та інших звітних документів з модуля «Психолого-педагогічна підготовка». Перелік звітної документації за модулем:

1. Опис системи виховної роботи в закладах фахової передвищої освіти (напрями роботи, структура, нормативна документація, самоврядування, наявність наукових гуртків).

2. Анкетування з питань сформованості гнучких навичок, які є важливими для певної професії (складання анкети, узагальнення отриманих результатів анкетування).

3. Методична розробка виховної (кураторської) години професійного спрямування, у тому числі з формування гнучких навичок.

4. Проведення виховної (кураторської) години професійного спрямування, її самоаналіз.

5. Проведення психологічних вправ для емоційної саморегуляції, подолання стресу та підвищення стресостійкості (*Додаток Г*).

5. ПЕРЕЛІК ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ ЗДОБУВАЧА-ПРАКТИКАНТА

1. Звіт про педагогічну практику. Стисле повідомлення про виконану здобувачем роботу за період практики. Оформлюється на аркуші паперу форматом А-4 машинописним текстом (підписаний здобувачем-практикантом).

2. Щоденник психолого-педагогічних спостережень – загальний зошит, у якому здобувач має занотовувати всю інформацію про свою діяльність, починаючи з настановної конференції з реалізації завдань практики. У щоденник мають бути занесені всі розроблені анкети, відповіді на них, їх аналіз; фотографії занять і виховних заходів, їх аналіз та інші види робіт. Записи повинні робитися щоденно, бути обґрунтованими й розгорнутими. При проходженні практики щоденник повинен знаходитися із здобувачем постійно (підписаний здобувачем-практикантом, методистом із фаху і методистом із педагогічних дисциплін).

3. Індивідуальний план роботи здобувача-практиканта (підписаний методистами з профільних дисциплін, методистом із педагогіки).

4. Психолого-педагогічна характеристика класу (підписується здобувачем-практикантом, класним керівником, методистом із педагогічних дисциплін).

5. Плани-конспекти усіх залікових уроків (підписуються здобувачем-практикантом, учителем із фаху, викладачем-методистом із предмета).

6. Протоколи обговорення проведених залікових уроків з оцінкою за 100-бальною системою.

7. Методична розробка позакласного заходу з предмета (підписуються здобувачем-практикантом і викладачем-методистом із предмета).

8. Протокол обговорення проведеного позакласного заходу з предмета з оцінкою за 100-бальною системою.

9. Методична розробка позакласного виховного заходу (підписуються здобувачем-практикантом і викладачем-методистом із педагогічних дисциплін).

10. Протокол обговорення проведеного позакласного виховного заходу з предмета з оцінкою за 100-бальною системою.

11. Характеристика здобувача-практиканта з рекомендованою оцінкою за проходження педагогічної практики за 100-бальною шкалою (підписується директором навчального закладу, учителем із фаху, класним керівником, завіряється гербовою печаткою навчального закладу освіти).

За підсумками педагогічної практики здобувачу виставляється загальна оцінка на основі аналізу результатів таких видів його діяльності: організаційна робота, виховна робота, навчально-методична робота, дисципліна, якість звітної документації.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

У рамках обсягу навчальних годин «Педагогічної практики в закладах фахової передвищої освіти» передбачено 30 годин самостійної та 60 годин індивідуальної роботи (для здобувачів освіти заочної форми навчання – 60 год. самостійної та 30 год. індивідуальної роботи).

Самостійна робота здобувача вищої освіти під час практики передбачає: систематичну комунікацію з керівником практики від кафедри; збір інформації про відповідне освітнє середовище, знайомство з керівництвом закладу та викладачами української мови і літератури; ознайомлення з навчальним та виховним планом закладу фахової передвищої освіти та з календарно-тематичним і поурочним планами викладачів; планування навчальної, методичної та виховної роботи на час проходження практики; знайомство з групами здобувачів коледжу, у яких практикант буде проводити заняття; аналіз

навчальних програм і підручників із української мови та літератури; спостереження за роботою досвідчених педагогів та методикою застосування ними інноваційних прийомів навчання; підготовка конспектів пробних занять, проведення 4 пробних занять; підготовка навчально-методичних матеріалів, підготовка конспектів залікових занять, проведення **двох** залікових занять (**один** з української мови, **один** з української літератури); організацію та проведення виховного, позакласного заходу на мовно-літературну тему; ведення щоденника практики, підготовку звітної документації з педагогічної практики.

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти в процесі проходження педагогічної практики охоплює: організацію практикантом власної діяльності, планування завдань практики, реалізацію запланованих заходів відповідно до поставленої мети та завдань; підготовку та проведення пробних занять під керівництвом викладача, одного залікового заняття з української мови, одного з української літератури; добір навчально-методичних завдань і підготовка власних навчально-дидактичних матеріалів, участь у методичній, виховній, організаційній роботі закладу фахової передвищої освіти, проведення дослідження комунікативних здібностей здобувачів освіти та оформлення результатів дослідження, оформлення звітної документації, підготовку до захисту практики тощо.

Індивідуальна робота здобувача передбачає здобуття фахових компетентностей через навчання на онлайн-платформах (навчальні курси педагогічного спрямування, наявність сертифіката).

7. ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПЕРІОД ПРОВЕДЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

№ п/п	Види та зміст роботи	Період виконання завдання
----------	----------------------	------------------------------

1	Участь у настановній нараді: ознайомлення з метою, завданнями, програмою педагогічної практики, вимогами до оформлення документації, формою звітності, правами й обов'язками практикантів та іншими організаційними питаннями. Складання плану роботи. Ознайомлення з навчальним закладом, спілкування з керівництвом, викладачами української мови та літератури закладу освіти, вивчення плану виховної роботи, вимог до здобувачів і викладачів; вивчення складу групи, індивідуальних особливостей здобувачів, спостереження за дотриманням мовного режиму в освітньому закладі. Ознайомлення з календарним планом, планування пробних та залікових занять; відвідування занять з української мови та з української літератури; проведення здобувачами керованого спостереження педагогічного процесу на заняттях з української мови та української літератури та оформлення результатів за відповідним алгоритмом; кероване спостереження за виховною роботою куратора. Ведення записів у щоденнику практики. Вивчення навчально-методичної літератури, інноваційних технологій навчання. Підготовка конспектів та проведення двох пробних занять (одне з української мови, одне з української літератури) з урахуванням теоретичних, методичних та методологічних основ дидактики викладання української мови та літератури в закладах фахової передвищої освіти, особливостей вивчення різних розділів сучасної української мови, рецепції художньої літератури учнями, специфіки особистісно зорієнтованого підходу до навчання і виховання учнів, навичок розвитку в них критичного мислення і творчих здібностей. Опрацювання чинних програм і підручників з української мови та української	Перший тиждень
---	--	-----------------------

	літератури; фахової періодики, підготовка дидактичного матеріалу, перевірка зошитів здобувачів. Підготовка виховного заходу, проведення гуртка, ведення щоденника, участь в організаційних, суспільно-громадських заходах закладу фахової передвищої освіти. Ведення документації практикантом.	
2	Підготовка та проведення двох пробних (одне з української мови, одне з української літератури) та двох залікових занять (одне з української мови, одне з української літератури). Використання навчальної, навчально-методичної, наукової літератури, сучасних інформаційно-комп'ютерних технологій навчання; застосування педагогічної інноватики, тестової форми перевірки знань, застосування ефективних методів мотивації здобувачів до вивчення української мови та літератури. Демонстрація уміння доступно й аргументовано пояснювати учасникам освітнього процесу навчальний матеріал з української мови та літератури. Проведення здобувачами керованого спостереження педагогічного процесу на заняттях з української мови та української літератури та оформлення результатів за відповідним алгоритмом. Підготовка дидактичного матеріалу, перевірка зошитів здобувачів фахової передвищої освіти. Робота з класом відповідно до плану викладача / куратора. Проведення виховної роботи з академічною групою. Участь у роботі професійної спільноти. Ведення документації практикантом. Підготовка матеріалів до звіту. Подання матеріалів практики на кафедру.	Другий тиждень
3	Захист педагогічної практики.	За графіком кафедри
	Загальна тривалість практики	2 тижні

8. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ І КЕРІВНИЦТВО НЕЮ

Організацію практики та керівництво нею здійснює викладач кафедри відповідно до педагогічного навантаження.

9. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ, ДОПУСКУ ДО ЗАХИСТУ ПРАКТИКИ

Звіт повинен містити відомості про виконання здобувачем усіх розділів програми практики та індивідуального завдання.

У звітну документацію здобувача вищої освіти за практику входять такі матеріали: щоденник, у якому відображено всі форми роботи під час практики з помітками про виконання кожного виду роботи; індивідуальний план роботи; письмовий звіт про проходження практики, підписаний і оцінений безпосередньо керівником від бази практики; конспекти **двох** залікових занять (**одне** з української мови, **одне** з української літератури) у письмовому та електронному варіантах; **тридцять** тестових завдань з української мови / української літератури (**п'ять** варіантів відповіді, одна правильна) у письмовому та електронному варіантах; план-презентація виховного заходу на мовно-літературну тему; характеристика практиканта, підготовлена закладом освіти (засвідчена підписом керівника та печаткою закладу освіти).

Звітна документація реєструється на кафедрі, подається для аналізу та оцінювання керівнику практики від кафедри. Захист практики здобувачем вищої освіти відбувається у визначений кафедрою термін за участі всіх практикантів при комісії, призначеній завідувачем кафедри. Кожен здобувач освіти звітується про виконання програми практики. Оцінка виставляється з урахуванням аналізу поданої документації та рівня захисту й оголошується здобувачам.

Підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри, а загальні підсумки підбиваються на засіданні вченої ради факультету.

10. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

За діяльністю практикантів здійснюється поточний контроль: спостереження керівника практики за роботою здобувачів на базах практики, дотримання ними виробничої дисципліни, умов та режиму роботи, графіку

виконання запланованих завдань, ведення щоденника. Поточний контроль може здійснювати завідувач кафедри та відповідальні особи навчальної частини ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Підсумковий контроль здійснюється у формі підсумкової конференції, на якій здобувач звітує про проходження практики. Вид оцінювання підсумкового контролю – диференційований залік. Критерії оцінювання: практична діяльність здобувачів оцінюється з урахуванням творчого підходу до навчально-методичної та організаційно-виховної роботи, ефективності її проведення та якості підготовки звітної документації.

Диференційований залік із практики приймає комісія викладачів кафедри у формі усного звіту здобувача.

Загальне оцінювання результатів проходження практики, виконання індивідуальних завдань, оформлення та захист звітів здійснюється за кредитно-трансферною системою, згідно з якою максимальний рейтинг кожного здобувача складається з оцінювання в балах за всіма критеріями, що виставляються під час захисту, і переводиться в оцінку за схемою:

Загальна сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	F X	незадовільно з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

КРИТЕРІЇ

оцінювання педагогічної практики

відповідно до вимог кредитно-модульної системи

90–100 (A) відмінно: рівень компетентності – високий (конструктивно-

варіативний) здобувач повністю виконав план педагогічної практики, провів пробні й залікові заняття, освітньо-виховний захід, прозвітувався перед керівником практики і подав йому правильно оформлені матеріали педагогічної практики, пройшов навчання на онлайн-платформах, захистив зміст своєї роботи. Практикант володіє матеріалом у повному обсязі, вміє вільно виконувати практичні завдання, передбачені робочою програмою, ознайомився з рекомендованою літературою, виявив креативність у розумінні і творчому використанні здобутих знань та вмінь. Здобувач провів пробні та залікові заняття з української мови та літератури (4+2) на високому методичному рівні, використовував інноваційні підходи та методи. Здобувач здатний системно й повно характеризувати організацію й функціонування освітнього процесу в закладах фахової передвищої освіти, повно й детально описувати й аналізувати педагогічну документацію, проводити педагогічне дослідження та його аналіз, розробляти план виховної роботи з урахуванням результатів педагогічного дослідження.

82–89 (В) добре: рівень компетентності – достатній (конструктивно-варіативний). Здобувач повністю виконав план педагогічної практики, прозвітувався перед керівником практики, подав правильно оформлені матеріали педагогічної практики, пройшов навчання на онлайн-платформах, захистив зміст своєї роботи. Практикант характеризує систему організації та функціонування освітнього процесу в закладі фахової передвищої освіти, уміє наводити приклади, описувати й аналізувати за схемою педагогічну документацію, провів пробні та залікові заняття з української мови та літератури (4+2) на належному методичному рівні, використовував інноваційні підходи та методи. Вміє проводити виховні заходи, педагогічне дослідження, розробляти план виховної роботи, але характеристика й аналіз не повні, у плані виховної роботи частково враховані результати педагогічного дослідження.

74–81 (С) добре: рівень компетентності – достатній (конструктивно-варіативний). Здобувач повністю виконав план педагогічної практики, прозвітувався перед науковим керівником, подав йому правильно оформлені матеріали педагогічної практики, захистив зміст своєї роботи. Здобувач уміє наводити приклади, описувати й аналізувати за схемою педагогічну документацію, провів заняття з української мови і літератури (4+2) та виховні заходи на належному методичному рівні, провів педагогічне дослідження, розробив план виховної роботи, але характеристика й аналіз не повні, у плані виховної роботи частково враховані результати педагогічного дослідження.

64–73 (D) задовільно: рівень компетентності – середній (репродуктивний). Здобувач повністю або частково виконав план педагогічної практики, прозвітувався перед науковим керівником, подав йому матеріали педагогічної практики, захистив зміст своєї роботи. Практикант дає неповну характеристику складових систем організації та функціонування освітнього процесу в закладах фахової передвищої освіти, частково застосовує теоретичні знання й додаткову інформацію для опису й аналізу деяких видів педагогічної документації, окремих видів аналізу занять. Провів залікові і пробні заняття з української мови та літератури.

60–63 (E) задовільно: рівень компетентності – середній (репродуктивний). Здобувач виконав план педагогічної практики частково, прозвітував перед керівником, задовільно захистив результати своєї роботи. Практикант дає часткову характеристику складових систем організації та функціонування освітнього процесу в закладах фахової передвищої освіти, не застосовує теоретичні знання й додаткову інформацію для опису й аналізу деяких видів педагогічної документації, аналізу проведених занять. Провів не всі залікові й пробні заняття з української мови та літератури.

35–59 (FX) незадовільно з можливістю повторного проходження педагогічної практики: рівень низький (рецептивно-репродуктивний). Здобувач виконав план педагогічної практики незначною мірою, не подав науковому керівникові необхідні матеріали, не захистив результати педагогічної практики. Практикант описує деякі складові системи організації та функціонування освітнього процесу в закладах фахової передвищої освіти, провів не всі пробні та залікові уроки або провів їх непрофесійно.

1–34 (F) незадовільно з обов’язковим повторним проходженням практики: рівень низький (рецептивно-репродуктивний). Здобувач не виконав завдань педагогічної практики не провів пробних і залікових занять, не подав матеріалів практики.

Розподіл балів за виконання програми практики:

№ з/п	Вид роботи	Бали
1	Захист практики	15

2	Навчання на онлайн-платформах (наявність сертифіката): 1. Впровадження інновацій у школах https://prometheus.org.ua/course/course-v1:MIT+LIIS101+2018_T3 або: 2. Успішне вчителювання – прості рецепти на щодень https://prometheus.org.ua/course/course-v1:EWC+DS101+2021_T1_3	10
3	Звіт практиканта	10
4	Щоденник	15
5	Проведення виховного заходу	10
6	Оцінка залікових уроків	40
7	Разом	100

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Гляненко К.А., Соснова М.А. Дидактичні основи професійної освіти: навч. посіб. Кропивницький: ПП «ПОЛІУМ», 2021. 198 с.
2. Закон України «Про освіту» (ред. від 01.01.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/2145-19>
3. Закон України «Про фахову передвищу освіту» (ред. Від 27.12.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19>
4. Закон України «Про вищу освіту» (ред. від 01.01.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/1556>
5. Педагогічна практика – основа фахової вправності майбутнього вчителя-словесника: монографія / [Кузнецова Г.П. та ін.; за ред. Г.П. Кузнецової]; Глух. нац. пед. ун-т ім. Олександра Довженка. Глухів: РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2013. 190 с.
6. Педагогічна практика в закладах профільної та спеціалізованої середньої освіти (модуль виховна робота): метод. реком. / Боярська-Хоменко А.В., Собченко Т.М., Кін О.М., Васильєва С.О. Харків. ХНПУ імені Г.С. Сковороди. 2023. 22 с. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5f399afc-9688-4cc9-9e47->

7. Про затвердження Положення про практику здобувачів вищої освіти Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет», наказ ректора ДВНЗ «Ужгородський національний університет» № 388/01-17, від 24 лютого 2017 року. Ужгородський національний університет.
URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/11775>
8. Положення про організацію освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет», 24.12. 2020 р., № 61 / 01-04.
9. Практика в системі бакалаврської і магістерської освіти філолога: літературознавчий аспект: навчальний посібник / Г. Токмань, Л. Козубенко, Н. Дига, Н. Черниш. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2018.
10. Собченко Т., Кін О. Аналіз досвіду роботи використання потенціалу соціальних мереж у реалізації концепції національно-патріотичного виховання. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2023. Том 11, № 1. С. 45-49.
11. Соколенко Л. Теоретична та практична складові підготовки фахівців до роботи у закладах фахової передвищої освіти. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. 2023. № 31. С. 407–418.
12. Стандарти вищої освіти (за спеціальностями). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/zatverdzeni-standarti-vishoyi-osviti>
13. Семеног О. Фахова практика майбутнього вчителя-філолога: традиції та інновації: навч. посіб. Київ: Талком, 2021. 377 с.
14. Семеног О., Базиль О., Дятленко Т. Фахова практика вчителя-словесника: навчальний посібник. Луганськ: Ноулідж, 2011. 496 с.
15. Сірант Н. Методичні рекомендації до проходження педагогічної практики: навчально-методичний посібник. Львів, 2013. 116 с.
16. Як вчити та навчатися в умовах війни: Інформаційно-методичні матеріали для дорослих (учителів, викладачів, психологів) зі створення сприятливих умов для навчання та розвитку в умовах воєнного часу. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/43121/1/T_Tsiuman_O_Nahula_Z_Adamska_K_Pyha_YNTVVUV.pdf

1. Авраменко О.М. ЗНО 2021. Українська мова та література. Збірник завдань у тестовій формі. Частина 2. Київ: Грамота, 2020. 144 с. URL: <https://files.pidruchnyk.com.ua/uploads/book/11-klasukrajinskaliteratura-kovalenko-2019.pdf>
2. Авраменко О. Українська мова (рівень стандарту): підруч. для 10 кл. закл. загальн. середн. освіти. Київ: Грамота, 2018. 208 с.
3. Авраменко О. Українська мова (рівень стандарту): підруч. для 11 кл. закл. загальн. середн. освіти. Київ: Грамота, 2019. 208 с.
4. Башманівська Л.А. Методика викладання української літератури: навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів і дистанційного навчання. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2019. 140 с.
5. Башманівська Л.А., Усатий А.В. Методика навчання української та зарубіжної літератур у закладах освіти: навчально-методичний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. 66 с.
6. Братко М. Теоретичні і методичні засади управління професійною підготовкою фахівців в освітньому середовищі університетського коледжу: монографія. Кам'янець-Подільський: «Аксіома», 2017. 424 с.
7. Васянович Г.П. Педагогічна етика: навч.-метод. посіб. Львів: Норма, 2005. 344 с.
8. Витвицька С. ЗНО 2015. Українська література. Комплексна підготовка до зовнішнього незалежного оцінювання. Тернопіль: Підручники і посібники, 2014. 482 с. URL: <https://files.pidruchnyk.com.ua/uploads/book/11-klas-ukrajinskaliteratura-kovalenko-2019.pdf>
9. Власова О.І. Педагогічна психологія: навч. посіб. Київ: Либідь, 2005. 400 с.
10. Ворон А.А., Солопенко В.А. Українська мова. Профільний рівень: підруч. для 10 кл. закладів загальної середньої освіти. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2018. 288 с.
11. Данилевська О.М. Мовна біографія вчителя в дослідженні динаміки мовної ситуації у шкільній освіті. *Українська мова*. 2023. № 4 (88). С. 49–69.
12. Жулева Л. Упровадження інноваційних, інтерактивних методів і форм навчання на уроках української мови та літератури. *Педагогічні науки*. 2011. Вип. 60. С. 356–362.
13. Кайдалова Л.Г., Щокіна Н.Б., Вахрушева Т.Ю. Педагогічна майстерність викладача: навчальний посібник. Харків: Вид-во НФаУ, 2009. 140 с.
14. Коваленко Л.Т. Українська література. Рівень стандарту: підруч. для 11 кл. закладів загальної середньої освіти. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2019.

256 с. URL: <https://files.pidruchnyk.com.ua/uploads/book/11-klas-ukrajinskaliteratura-kovalenko-2019.pdf>

15. Кожуховська Л. Самоаналіз уроку як ефективний засіб формування у студентів-філологів фахових умінь. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*. 2012. Вип. 27. С. 131–135.
16. Корват С. Інноваційні технології навчання у процесі розвитку творчих здібностей учнів на уроках української мови та літератури. *Таврійський вісник освіти*. 2011. № 2 (34). С. 36–41.
17. Корнійко В. Гра як один із методів активного навчання на уроках української мови та літератури. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2012. № 11. С. 32–34.
18. Костриця Н.М., Свистун В.І., Ягупов В.В. Методика навчання студентів спілкування в управлінській діяльності: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. С. 7–64.
19. Кравець Л.В. Мовна особистість сучасного українського науково-педагогічного простору. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/6953/1/Kravec.pdf>.
20. Кузнецова Г. Наукові основи професійної вправності вчителя-словесника від ретроспекції до сьогодення. *Українська мова і література в школі*. 2013. № 5. С. 42–50.
21. Кузнецова Г. Педагогічна практика у професійному становленні вчителя-словесника *Українська мова і література в школі*. 2008. № 5. С. 59–63.
22. Кузнецова Г. Інтерактивний методичний колоквіум як засіб формування вчителя-словесника. *Дивослово*. 2006. № 11. 32 – 36.
23. Куляс П.П. Типологія помилок: підручник-монографія. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. 464 с.
24. Лебедик Л.В. Проектування форм педагогічної підготовки майбутніх викладачів вищої школи в умовах магістратури. *Імідж сучасного педагога*. 2017. № 8 (177). С. 25–28.
25. Мацько Л. Аспекти мовної особистості у перспекції педагогічного дискурсу. *Дивослово*. 2006. № 7. С. 2–4.
26. Мацько Л.І. Українська мова в освітньому просторі: навч. посіб. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. 607 с.
27. Міщенко О. Українська література: підручник для 11 класу загальноосвітн. навч. закл: рівень стандарту, академічний рівень. Київ: Генеза, 2011. 304 с.

28. Мовчан Р.В., Авраменко О.М., Пахаренко В.І. Українська література: підручн. для 11 класу загальноосвітн. навч. закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / наук.ред. Р.В. Мовчан. Київ: Грамота. 2011. 352 с.
29. Наугольник Л.Б. Психологія стресу: підручник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2015. 324 с. URL: <http://surl.li/fucp>
30. Науменко Н, Расулова А. Невербальні засоби у науковій комунікації викладачів та студентів. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2019. Вип. 24. Т. 2. С. 160–164.
31. Омельчук С. Сучасна українська лінгводидактика: норми в термінології і мовна практика фахівців: монографія. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2019. 356 с.
32. Педагогічна освіта в Україні: теорія і практика: словник / укл. М.П. Вовк, Ю.В. Грищенко, С.О. Соломаха, Н.О. Філіпчук, С.В. Ходаківська; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. 328 с.
33. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: метод. посіб. Київ: А. П. Н.. 2012. 136 с.
34. Практикум з методики навчання української мови в загальноосвітніх закладах: модульний курс: посібник для студентів пед. університетів та інститутів / кол. авторів за ред. М.І. Пентиліук. Київ: Ленвіт, 2011. 366 с.
35. Рябовол Л.Т. Педагогічна практика: організація та проведення в умовах навчання. *Сучасна освіта: методологія, теорія, практика*: збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю) (Дніпро, 18 березня 2021 р.). Дніпро, 2021. С. 203–208.
36. Семеног О.М. Українська культуромовна особистість учителя (шляхи її формування в системі професійної підготовки): монографія / за ред. Л.І. Мацько. Київ, 2007. 303 с.
37. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності: навч. посіб. Київ: Вища школа, 2004. 335 с.
38. Семеног О.М. Культура наукової української мови: навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 216 с.
39. Семеног О. Фахова підготовка магістрантів – українських філологів на засадах партнерської взаємодії. *Слобожанський науковий вісник*. Серія: Філологія. 2023. Випуск 2. С. 37–43.

40. Сидоренко В. Педагогічна майстерність учителя української мови і літератури в системі післядипломної освіти: акме-синергетичний аспект: термінологічний словник-довідник. Донецьк: Витоки, 2013. 100 с.
41. Симоненко Т.В. Теорія і практика формування професійної мовнокомунікативної компетенції студентів філологічних факультетів: монографія. Черкаси: Брама, 2006. 330 с.
42. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості. Київ: Міленіум, 2006. 346 с.
43. Соснова М.А., Глянєнко К.А. Теорія та методика викладання фахових дисциплін: навч. посіб. Кропивницький: «ПОЛІУМ», 2021. 107 с.
44. Соснова М.А., Глянєнко К.А. Основи корекційної педагогіки: навч. посіб. Кропивницький: ПП «ПОЛІУМ», 2021. 84 с.
45. Стельмашенко В.П. Організаційно-педагогічні засади управління якістю підготовки фахівців в коледжах України: авторефер. дис... к. пед. н. 13.00.01. Київ, 2001. 23 с.
46. Токмань Г. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція: монографія. Київ: Міленіум, 2012. 320 с.
47. Філоненко М.М. Психологія спілкування: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 224 с.
48. Шевчук С. В. Українська мова (рівень стандарту) підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ; Ірпінь: ТОВ «Видавництво «Перун», 2018. 256 с.
49. Шило Г. З досвіду використання ігрових технологій на уроках української літератури. *Українська література: проблеми і перспективи*: матеріали Всеукраїнської заочної науково-практичної Інтернет-конференції / Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, 2020. С. 192–197.
50. Ющук І.П. Українська мова в школі: методичні поради для вчителя. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2012. 256 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Сайт УжНУ. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/>
2. Репозитарій УжНУ. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/>
3. Наукова бібліотека УжНУ. URL: <http://www.lib.uzhnu.edu.ua/#myCarousel>
4. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.

URL: <http://www.nbuu.gov.ua>

5. НУШ (Нова українська школа). URL: <https://nus.org.ua/>
6. Допомога учням, студентам, учителям у вивченні й викладанні української мови та літератури. Сайт Скрипник Марини. URL: <https://skripnikmarina.ucoz.ua/>
7. Віртуальний підручник з української літератури «Еврика!». URL: <http://eureka.ucoz.ua>
8. Всеосвіта – національна освітня платформа. URL: <https://vseosvita.ua/>

ДОДАТКИ

Додаток А

СХЕМА ОЗНАЙОМЛЕННЯ ІЗ СИСТЕМОЮ ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ: САМОВРЯДУВАННЯ, НАЯВНІСТЬ НАУКОВИХ ГУРТКІВ

Ознайомлення із системою виховної роботи в _____
(назва закладу освіти)

Посилання на сайт закладу освіти:

- Структура та органи управління закладу освіти.
- Система організації виховної роботи в закладі освіти.
- Напрями виховної роботи:
 - ✓ національно-патріотичне виховання (громадянсько-патріотичне, духовно-моральне, військово-патріотичне, екологічне виховання тощо);
 - ✓ запобігання домашньому насильству; запобігання та протидія торгівлі людьми; профілактика шкідливих звичок та девіантної поведінки; сімейне виховання; психологічна підтримка учасників освітнього процесу під час війни; протидія булінгу (план заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу; порядок реагування на доведені випадки булінгу та відповідальність осіб, причетних до булінгу).
- Нормативна документація, що регулює освітній процес у закладі освіти й організацію виховної роботи зокрема.
 - Дистанційна виховна робота в умовах воєнного стану.
 - Наявність органів самоврядування здобувачів освіти, їх діяльність.
 - Співпраця з громадськими організаціями.
 - Наявність і робота гуртків.
 - Наявність методичного забезпечення для реалізації виховної роботи.
 - Залучення всіх учасників освітнього процесу до виховної роботи.
 - Права та обов'язки класного керівника (куратора).
 - Організаційні форми та методи виховної діяльності в закладі освіти.
 - Тематика виховних (кураторських) годин.
 - Фотозвіти про проведені виховні заходи.
 - Правила поведінки здобувача в закладі освіти.

**ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ МЕТОДИЧНОЇ РОЗРОБКИ
ВИХОВНОЇ (КУРАТОРСЬКОЇ) ГОДИНИ**

«ПОГОДЖЕНО»

Керівник із психолого-педагогічних дисциплін

(Підпис) (ПІБ)

Класний керівник / куратор

(Підпис) (ПІБ)

НАЗВА ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

**Методична розробка виховної (кураторської) години
здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти
філологічного факультету**

(прізвище, ім'я, по батькові)

яка проходила педагогічну практику в

(назва закладу освіти)

1. Тема виховної (кураторської) години.
2. Форма виховної (кураторської) години: бесіда, лекція, гра, квест, заочна подорож, екскурсія тощо.
3. Мета (освітня, розвивальна, виховна).
4. Вік здобувачів.
5. Дата і час проведення.
6. Місце проведення.
7. Обладнання та оформлення (наочні та аудіозасоби, матеріали та устаткування).
8. Використана література.
9. Гості.
10. Текст:
Вступна частина – визначення мети й актуальності обраної теми, мотивація виховного заходу.
Основна частина – виклад основного матеріалу. Матеріал викладається в хронологічній послідовності, у повному обсязі, докладно, детально, з переліченням усіх етапів і заходів.
Прикінцева частина – підбиття підсумків виховного заходу.
11. Додатки (за потреби).

СХЕМА АНАЛІЗУ ВИХОВНОЇ (КУРАТОРСЬКОЇ) ГОДИНИ

Аналіз процесу підготовки виховної (кураторської) години

1. Визначення місця виховної (кураторської) години в загальній системі виховної роботи закладу фахової передвищої освіти.
2. Формулювання мети й завдань виховної (кураторської) години.
3. Урахування інтересів та ініціативи здобувачів під час вибору теми та форми виховної (кураторської) години.
4. Роль учнівського активу в підготовці виховної (кураторської) години.
5. Наявність обміркованого сценарію, доцільність підібраної наочності.

Аналіз проведення виховної (кураторської) години

1. Організація виховної (кураторської) години (своєчасність початку, тривалість та завершеність, присутність та залучення здобувачів до заходу)
2. Урахування вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.
3. Обговорення актуальних/проблемних питань, які хвилюють здобувачів освіти.
4. Актуальність змісту виховної (кураторської) години, її відповідність запитам колективу.
5. Оптимальність вибору форми проведення виховної (кураторської) години.
6. Методи і прийоми, їх різноманітність, логічність, спрямованість на активну участь здобувачів у виховній (кураторській) годині.
7. Активність учасників, рівень творчості, ініціативності здобувачів.
8. Емоційність виховної (кураторської) години.
9. Стиль спілкування зі здобувачами освіти, стимулювання ними позитивних досягнень, створення перспективних прагнень у здобувачів освіти.

Аналіз результативності виховної (кураторської) години

1. Досягнення запланованої мети виховної (кураторської) години
2. Аналіз методичних помилок/недоліків, загальні висновки та пропозиції.

ОРІЄНТОВНА СХЕМА ЗВІТУ ПРАКТИКАНТА

ЗВІТ

**про проходження педагогічної практики здобувача
вищої освіти другого (магістерського) рівня 2 року навчання
Спеціальність 014 Середня освіта (Українська мова і література)
філологічного ф-ту ДВНЗ «УжНУ»**

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Загальні відомості про місце й час проходження практики.
2. Виконання індивідуального плану практиканта.
3. За якими розділами навчального курсу проведені заняття.
4. Що саме зроблено практикантом і які методичні розробки й дидактичні матеріали передані в предметний кабінет закладу передвищої освіти.
5. Які труднощі зі спеціальної підготовки виникали в практиканта під час проведення занять і чим вони обумовлені.
6. Розкрити зміст роботи, спрямованої на допомогу куратору групи. Чи брав участь у роботі педради й методичної секції за спеціальністю.
7. Вказати напрями, зміст і форми виховної роботи з академічною групою, активом групи, індивідуальної роботи здобувачів освіти.
8. побажання щодо поліпшення педагогічної практики студентів.

Підпис здобувача-практиканта

ПСИХОЛОГІЧНІ ВПРАВИ ДЛЯ ЕМОЦІЙНОЇ САМОРЕГУЛЯЦІЇ, ПОДОЛАННЯ СТРЕСУ ТА ПІДВИЩЕННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ

Вправа для швидкого заспокоєння

1. Сядьте на стілець рівно, не перехрещуючи ноги. Якщо хочете, можете закрити очі. Порухайте пальцями ніг, стисніть їх сильно та повільно розслабте.
2. Відірвіть п'яти від підлоги та напружте ікри. Поволі, а далі розслабте ноги.
3. Напружте прес, а потім розслабте живіт.
4. Відведіть плечі назад, напружте спину. Розслабтесь.
5. Стисніть пальці у кулак міцно, наче схопили щось. Відпустіть. Стисніть руки в кулак та притисніть до себе. Плечі підтягніть до рук та розслабтесь.
6. Потрясіть руками і відчуйте легке напруження у м'язах.

Вправа «Повітряна куля»

Встаньте, заплющіть очі, руки підніміть угору, наберіть повітря. Уявіть, що ви велика, наповнена повітрям куля. Постійте в такій позі 1–2 хвилини, напружуючи всі м'язи тіла. Потім уявіть собі, що в кулі з'явився невеликий отвір. Повільно починайте випускати повітря, одночасно розслабляючи м'язи тіла: кисті рук, потім м'язи плечей, шиї, корпусу, ніг і т.ін. Запам'ятайте відчуття в стані розслаблення. Виконуйте вправи до досягнення оптимального психоемоційного стану.

Вправа «Пошук кольорів»

Ця методика особливо підійде для заспокоєння групи, проте можна виконувати її й самотійно. Варто обрати один із будь-яких кольорів і в повній тиші протягом кількох хвилин шукати предмети такого кольору. Ця вправа допомагає відволіктися від того, що забирає вашу енергію.